

OILAGA TEGISHLI MUNOSABATLAR: HOZIRGI ZAMON VA UNING O'ZGARUVCHAN DINAMIKASI

QDU amaliy psixologiya ta'lim yo'nalishi

talabasi Klimova Ayzada

Ilmiy rahbar : Mambetiyarova Venera Reyimbaevna

Annotatsiya. Oilaga tegishli munosabatlar jamiyatning asosiy tuzilmalari bo'lib, ularning tarixi, rivojlanishi va hozirgi holati ijtimoiy o'zgarishlarga, madaniyatga va iqtisodiyotga bog'liqdir. Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar ko'p jihatdan individning o'zini qanday anglashiga, jamiyatdagi rolga va turmush tarziga ta'sir qiladi. Mazkur maqola oilaga tegishli munosabatlarning nazariy asoslari, o'zgarish sabablari va hozirgi jamiyatdagi o'rni haqida so'z yuritadi. Shuningdek, oilaning rivojlanishiga, oila a'zolari o'rtasidagi ijtimoiy aloqalarga ta'sir ko'rsatuvchi omillarni tahlil qiladi va kelajakda oila institutining qanday shakllanishi mumkinligini ko'rsatib o'tadi.

Kalit so'zlar: Oila, munosabatlar, ijtimoiy institut, o'zgarishlar, madaniyat, gender, turmush tarzi, oilaviy qiymatlar.

Kirish. Oila insoniyat jamiyatining qadimiy va eng muhim ijtimoiy tuzilmasidir. U nafaqat jismoniy ehtiyojlarni qondirish, balki ma'naviy, ruhiy, axloqiy va psixologik ehtiyojlarni ham qondiradigan muhim institutdir. Oila o'zida nafaqat turmush qurish, bolalarni tarbiyalash, jamiyatning kelajagini shakllantirish kabi vazifalarni bajaradi, balki ijtimoiy va iqtisodiy tizimlarning asosiy qurilish bloklaridan biridir. Oilaga tegishli munosabatlar nafaqat ijtimoiy strukturani tashkil qiladi, balki jamiyatdagi o'zgarishlarning o'zida aks etadi.

Oilaga tegishli munosabatlarning rivojlanishi. Oilaning asosiy vazifalari va oilaga tegishli munosabatlar turli jamiyatlarda, turli tarixiy davrlar va madaniyatlarda o'zgarib boradi. Misol uchun, an'anaviy jamiyatlarda oilaviy munosabatlar qat'iy va ko'pincha patriarxal xususiyatlarga ega bo'lgan bo'lsa, zamonaviy jamiyatda bu

munosabatlar ko'proq gender tengligi, o'zaro hurmat va individual erkinlik asosida shakllanadi. Shu bilan birga, zamonaviy jamiyatlarda oilaviy aloqalar va munosabatlar kengayib, o'zgarayotgan sharoitlarga mos ravishda yangi shakllarni olmoqda. Bugungi kunda oiladagi rollar, vazifalar va qarorlar o'rtasidagi taqsimot oldingidek aniq emas va tez o'zgarib turadi.

Oila va jamiyat. Oila va jamiyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik alohida ahamiyatga ega. Oiladagi muammolar ko'pincha jamiyatdagi kengroq ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy tizimlarning aksidir. Ayni paytda, jamiyatdagi o'zgarishlar, masalan, iqtisodiy rivojlanish, gender tengligi, ko'chish va migratsiya kabi omillar oilaga bo'lgan munosabatlarni va uning funksiyalarini qayta shakllantirishga olib keladi. Oila jamiyatdagi iqtisodiy va siyosiy barqarorlikka xizmat qiladi, shu bilan birga, u o'zgargan ijtimoiy talab va sharoitlarga mos ravishda o'zining strukturaviy o'zgarishlarini amalga oshiradi.

Oila munosabatlaridagi o'zgarishlar. So'nggi yillarda oilaviy munosabatlarda sezilarli o'zgarishlar ro'y bermoqda. Gender tengligi, erkin turmush, nikohdan tashqari shakllar, bir jinsli oilalar kabi yangiliklar jamiyatda yangi oilaviy munosabatlar shakllanishiga sabab bo'lmoqda. Bunday o'zgarishlar nafaqat jamiyatda, balki oila a'zolarining o'zaro munosabatlari, mas'uliyatlar va huquqlariga ham ta'sir qiladi. Shu bilan birga, oila institutidagi o'zgarishlar kelajakda qanday shakllar va tuzilmalarga olib kelishini bashorat qilish qiyin, ammo ular ijtimoiy tizimdagi o'zgarishlar bilan bog'liq bo'lishi ajab emas.

Xulosa. Oila o'zining ijtimoiy roli, qadriyatlari va munosabatlari bo'yicha jamiyatning aks etishidir. Hozirgi zamon oilaviy munosabatlarining o'zgarishi ijtimoiy madaniyatning, iqtisodiyotning va siyosatning natijasidir. Oila institutining o'zgarishini tushunish jamiyatni yanada yaxshiroq tushunish va unga tegishli masalalarni hal qilish imkonini yaratadi. Shuning uchun, oilaga tegishli munosabatlar, uning rivojlanishi va jamiyatga ta'siri to'g'risida chuqur tahlil olib borish kerak.

ADABIYOTLAR

1. Giddens, A. (2009). **Sociology**. Polity Press.
2. Scott, J. (2008). **Family and Kinship in England**. Cambridge University Press.
3. Cherlin, A. J. (2010). **The Marriage-Go-Round: The State of Marriage and the Family in America Today**. Vintage Books.
4. Beck, U., & Beck-Gernsheim, E. (2002). **Individualization: Institutionalized Individualism and Its Social and Political Consequences**. Sage Publications.
5. Walzer, M. (1983). **Spheres of Justice: A Defense of Pluralism and Equality**. Basic Books.